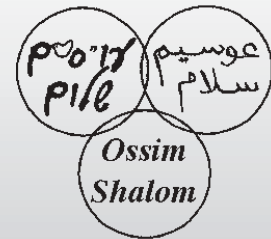

עו"ס"ם שלום

עובדים סוציאליים לשלום ורווחה, ת.ד. 6001 ירושלים 91060. טל. 02-6234512, פקס. 02-6234492
 عمال اجتماعيين من أجل السلام والرفاه، تل: 02-6234512، الفاكس: 02-6234492، ب. 6001 Jerusalem 91060

המייסד: נתן לבן עורכת: רונית בר שלום

ינואר 2008 סבת תשס"ח

עיתון לענייני רווחה ודו קיום

ב - 29.11 התקיים סיור מקצועי-חוויתי בצפון הארץ אשר כלל נסיעה לאורך גבול הלבנון והתודעות לקשיים ולסכנות שבסמיכות לגבול, פגישה עם בית קפה נייד המיועד לנוער מנותק, ביקור במועדון תל"ם לאוכלוסייה עם צרכים מיוחדים בשומרה, פגישה עם מנהלת הרווחה במעיליא ופאסטא אשר הציגו את שירותי הרווחה בישוביהן ואת הפרוייקטים המשותפים עם "עו"סים שלום", ופגישה במעלות-תרשיחא עם ראש העיר, מנהלת הרווחה וסגניתה. תודות רבות למארחים ולעוסקים במלאכה, כן יירבו!

"מוכרחים לדבר!"

"...היום ראש השנה שלנו אני חושב...אני מאוד משתוקק לראותכם (הרבה זמן עבר, שנה נכון?). לפעמים אני חולם עליכם אבל משתדל לא לחשוב יותר מדי במשך היום, כדי לא להיות יותר מדי מדוכא. בדרך כלל בריאותי טובה והם מתייחסים אליי טוב. היד שלי משתפרת לאט, אך היא תהיה בסדר ביום שאחזור לפעילות מלאה (אם אלוהים והמנהיגים ירצו בכך). אני מתפלל לכך כל יום שעות רבות, ואני מקווה שאתם עושים את אותו הדבר. אני יודע שזה קשה לבקש אבל נסו לעשות הכול בשבילי. אני לא יודע איך, אבל בבקשה אמרו משהו שם למעלה, למנהיגים שלנו, לממשלה, לכל מי שיכול לעשות משהו - להוציא אותי מכאן. עשו כמיטב יכולתכם כיוון שלבנון זה לא מקום להיות בו, וכיוון שאני מאוד רוצה לראות את כולכם, שכן אדם לא צריך להיות מוחזק בשבי כשיש אפשרויות אחרות. עם תקווה ורצון טוב כל דבר יכול לקרות. תפעלו כאילו אין זמן, אתם מוכרחים לדבר, **אנחנו- השבויים בשני הצדדים - חיינו בידיכם ואנו שמים מבטחנו בכם...** את לא מתארת לעצמך כמה כל דבר קטן הוא בעל משמעות לאדם בודד ומרוחק. תמשיכי לגדל את הילדה שלנו כמיטב יכולתך...אני כ"כ מקווה לראותכן בקרוב. רק הסתכלו אחורנית ותראו שעברה שנה ומעט מאוד דברים נעשו, השתדלו לעשות יותר לטובת כולנו. אני יודע שזה קשה אבל אמרו למישהו שעלינו לגשר על מחסומי השנאה, הפחד והחשדנות באמצעות אכפתיות, אהבה ורחמים, וכך הכול יראה אחרת. שאלוהים יעזור לנו לראות אחד את השני בקרוב ולמנהיגים להחליט את ההחלטות הנכונות. אל תוותר, עוד יהיו ימים אחרים. אני מנסה לא לוותר כמיטב יכולתי, עוצר את נשמתו ומחזיק אצבעות. אוהב את כולכם לעולם..."

מכתבו האחרון ככל הנראה, של הנוטר רון ארד

תודה!

לכל החברים המתנדבים שסייעו בקידום הפעילויות השונות, תודה מיוחדת ל: נעמי שפר, דר' ארנון ליותן, דב ברנשטיין ואביבה פלאי. על הסיוע וההדרכה בסיור בצפון - למאיר בר ששת, מנהל מח' הרווחה, מעלה יוסף, יישר כוח!

על זקנה ועץ הזית

מאת: נאיל בוטו, יו"ר שותף

בתקופה בה האלימות וההתעללות כלפי קשישים מרקיעה שחקים, עו"ס נאיל בוטו, מספר על הקשיש באוכלוסייה הערבית, על עבודתו בכפר כנא, ומזכיר לכולנו דברים שאולי שכחנו

כאשר מדברים על גיל הזקנה - אני מיד נזכר בסבא שלי ז"ל, בתקופת ילדותי, ובעץ הזית. באותה תקופה, כאשר היינו יוצאים לחופשה, סבי היה מזמין אותנו כדי לעזור לו לעבוד באדמה ולטפל בעצים. אני זוכר את התקופה הזו היטב כי אהבתי את סבא שלי ולמדתי ממנו הרבה דברים טובים, למשל: לכבד את האדם כאדם, לשמור על זמני האוכל, המשך בעמ' 2

הרהורים על מה יכול היה להיות...

מאת: יהודית רקנטי, יו"ר שותף

לפני כשנתיים עברתי להתגורר בתל אביב מירושלים - שינוי לא קטן, לכן חשבתי לכתוב קצת על הדמויות הססגוניות של רחוב אלנבי ועל הדמויות שנעלמו מהפארק מול מלון אינטר קונטיננטל, אך בסופו של דבר בחרתי לשתף אתכם בחוויות ומחשבות שלי, בעת שהייתי בטיול בירדן, לפני כחודש. פטרה פטרה מדהימה והמדבר עוצר נשימה, אבל מה שריגש והסעיר אותי באמת היה "הקלות הבלתי נסבלת" לנסוע ולטייל במדינה ערבית שכנה ומנגד תחושת פספוס עצום שהיינו יכולים לחיות במציאות אחרת גם עם הפלסטינים. שם בירדן, השלום, הידידות והשותפות האזורית נראו פשוטים וטבעיים וכל כך בהישג יד.

הרהורים על מה יכול היה להיות... המשך מעמ' 1

בערב הראשון הסתובבנו בעיר מדאבה וספגנו את אוירת חג הרמאדן. ישבנו בבית קפה על גג בניין, וביחד עם צעירי העיירה עישנו נרגילות ודיברנו עברית (די בקול רם).

בסוף יום אחר, לאחר נסיעה ארוכה ומתישה במיוחד, ישבנו סביב בריכה נטושה, התיירים הישראליים יחד עם המקומיים. מוקדם בבוקר היום האחרון הסתובבנו בעקבה עם המבט לאילת. מי לא קיווה לראות את אילת מהצד ההוא? כל כך טבעי, כל כך פשוט...עד דמעות... נעצרתי ליד חלון של חנות מעליו היה שלט בהונגרית "ברוכים הבאים". בעל החנות, גבר מבוגר בגלביה לבנה, שאל אותי מדוע ראש הממשלה שלנו, אולמרט, איננו מעוניין בשלום. לא יכולתי לתת לו תשובה. התביישתי. השארתי לו את כרטיס הביקור של "עו"סים שלום" הכתוב בעברית ובערבית. הרגשתי צורך להבהיר לו שקיימים בארץ אנשים שמנסים לקדם את השלום בשתי השפות.

על זקנה ועץ הזית המשך מעמ' 1

להתנהג בצורה טובה, את חכמת החיים ואהבת האדמה. סבי אהב את נכדיו מאוד. אהבתי לשמוע ממנו עצות ותמיד הקשבנו לכל מילה שאמר. הוא נהג לומר: כבדו את האדם כאדם והקשיבו למבוגר מכם ותנהגו אליו בצורה נאותה. דרך העבודה והעזרה בעבודת האדמה למדנו על ערכה. ומה לגבי עץ הזית? קודם כול, העץ הזה הינו עץ מבורך. הוא נזכר בכל ספרי הדת - בתנ"ך, בברית החדשה ובקוראן. מה שמאפיין את העץ, שהוא מאריך לחיות אלפי שנים, והעלים שלו ירוקים בכל ימי השנה. ככל שהעץ מאריך יותר שנים, הוא נותן יותר תפוקה. הארכת ימים מעידה על יכולת ההשרדות של העץ, למרות הסביבה המשתנה, והשנים רק מיטיבות אותו ומחשלות אותו, והוא כמו הזקן, עד לתקופות שונות בחיי הסביבה. ההתפתלויות שבגזע (הטבעות) מהוות סימנים פיזיים לוותק של העץ. כמו שלעץ יש שורשים עמוקים באדמה, כך לזקן יש השפעה רחבה על הסביבה. וכנראה לא במקרה יש יחס חם וקירבה מיוחדת בין הזקן לבין עץ הזית. אני יכול להעיד על קשר זה בין הזקן לבין עץ הזית בכל ימי השנה. הוא מתבטא בטיפול מתמשך מצד הזקן בעץ הזית, וביתר שאת - בתקופת המסיק בה מתבטאת הנתינה ההדדית: עץ הזית נותן תפוקה טובה כגמול על היחס הטוב שקבל במשך השנה. אני אישית רואה בעץ הזית אופטימיות, תוחלת חיים ארוכה - ככל שהעץ מאריך יותר חיים תפוקתו משובחת יותר, עתיד טוב, יציבות - שורשיו בריאים ועבותים, קשר חזק עם האדמה, בריאות - לשמן הזית סגולות אינספור, והמשכיות - העץ מאריך אלפי שנים, והוא עד לתקופות ואירועים שונים בחיים. היות שתוחלת החיים בימינו יותר ארוכה והזקנים חיים יותר שנים, הם יכולים לחיות על פני מספר דורות, ולספר לנכדים ולנינים על התקופות שחיו בעבר. כאשר אני מדבר על עבודתי כעו"ס שמטפל בזקנים בכפר כנא, אני מבין מהו מקור הקשר החזק והחם לאוכלוסיית הזקנים, שהיא אוכלוסייה מיוחדת בעלת הרבה רבדים.

בחברה הערבית הזקן היה המנהיג, המושל, השופט, השולט, וקראו לו "המוכתאר". לפני קום המדינה, מספר הזקנים היה קטן וניתן להם כבוד ויחס טוב. היום מספר הזקנים הולך וגדל, כי תקופת הזקנה ארוכה יותר ולא כל הבנים מתנהגים בצורה נאותה עם הזקנים. הספרות המקצועית שדנה במעמדו ובתפקידו של הקשיש במגזר הערבי בישראל מתמקדת בשינוי המזורז ברמה החברתית והכלכלית שעבר הכפר הערבי בישראל לאחר קום המדינה. למעשה, האוכלוסייה הערבית בישראל עברה תהליך ארוך של תמורות שיש להן השפעה של ממש על תפקידו ועל מעמדו של הזקן בחברה בכלל ובתוך המשפחה בפרט.

בחברה המזרחית הכפרית המסורתית, המשפחה המורחבת היוותה את היחידה החברתית הבסיסית. היא הייתה יחידה כלכלית, יחידת רכוש ויחידת מגורים שבראשה עמד האב הזקן כשליט יחיד ובלתי מעורער. נכסי המשפחה המורחבת ואדמותיה היו שייכים לאב הזקן ורשומים על שמו. כל בני המשפחה עבדו יחד במשק בפיקוחו ובניהולו של האב, שהחזיק גם בהכנסות המשפחה והחליט על הוצאותיה. הזקן היה לא רק בעל הבית ואבי המשפחה, אלא גם בעל הנכסים היחיד, החולש על כוח העבודה של המשפחה, ומכאן שלטונו המוחלט. לאחר קום מדינת ישראל, חלה ירידה ניכרת במספר המועסקים בחקלאות, ועקב כך ירד מקומה של החקלאות בכלכלת המשפחה הכפרית. עד שנת 1947 עבדו כ-65% מן המועסקים הערביים בישראל בחקלאות, ומאז ירד שיעורם לכ-6%. בני הדור הצעיר ברובם המכריע עובדים כשכירים. עקב כך, ההיררכיה של התפקידים הכלכליים בתוך המשפחה המורחבת נהפכה על פיה. אותו דור צעיר מהווה כיום המפרנס העיקרי של המשפחה, והאב "הזקן", שהיה בעבר השליט הבלעדי, נהיה במידה רבה תלוי בילדיו.

אנוכי יזמתי בכפר כנא, לפני שבע שנים, בשיתוף עם מספר קשישות, פתיחת מועדון. בהתחלה היה קשה לקבל את הרעיון כי הן התרגלו לשבת בבית ולטפל בנכדים והשתתפו בו שש קשישות בלבד, אך היום יש מעל 100 קשישות המבקרות במועדון, חלקן לומד קרוא וכתוב, וחלקן מבקר בגן הילדים ומספר על ימי העבר, דבר אשר ריגש אותי עד מאוד.

במהלך עבודתי בכפר כנא אני פוגש קשישים מכל גווי החברה, הן במשרד והן במועדון. הייתי מעורב בהקמת העמותה לקידום הקשיש בכפר כנא, והיום, לאחר 6 שנים, אני גאה בחברי העמותה ובפעילויות שלהם.

חלק מהקשישים מיואש וממתין למוות. אני מנסה לעודדם שיש להם עוד הרבה דברים לתת לחברה, במיוחד לדור הצעיר. אנו עורכים בכפר מפגשים בין הקשישים לתלמידי בית הספר, כאשר במהלך המפגש מספרים המבוגרים לתלמידים על ימי העבר (לימודים, חתונה, מאכלים, מנהגים...). כמו כן ניתנים קורסים בנושא מחשבים ועוד. אף פעם לא מאוחר...

אכן ישנם שינויים במעמדו ובתפקידו של הזקן בחברה הערבית בכלל ובכפר כנא בפרט, ושינויים אלה נובעים מהשינויים בחברה הישראלית בכלל ובחברה הערבית בפרט.

אני רואה קשר הדוק בין עץ הזית לבין הזקנה, קשר אשר מעיד על חשיבות הקשר עם האדמה ועם בני המשפחה, אשר יעודד הקשיש לפתח תקוות לעתיד טוב יותר.

אני אישית מאוד אוהב את העבודה עם הקשישים בכפר. מאוד חשוב בקשר עם אוכלוסייה זו לתת להם עידוד וחיזוק לדברים שהם עושים, הרגשה שהם יכולים לתת עוד ועוד ושיש להם עבור מה לחיות, והרבה.

הכנס של הפדרציה הבין לאומית של העובדים הסוציאליים IFSW

יתקיים בברזיל ב - 19-16 לאוגוסט 2008.
מתארגנת קבוצה של חברי עו"סים שלום -
אתם מוזמנים ליצור קשר עם המשרד ולהכנס לאתר:
www.ifsw.org

ההיית או חלמתי חלום? קרל רנסום רוג'רס / 1902-1987 / מאת: דר' ארנון לויתן

דר' ארנון לויתן, חסיד ותלמיד, מספיד את אחד מגדולי המטפלים, אשר שילב בין טיפול לשלום, לרגל 20 שנה למותו.

קרל רוג'רס נולד בארה"ב, בן למשפחה נוצרית אדוקה. בצעירותו למד בבית ספר נוצרי דתי ופעל זמן מה כאיש דת, בהמשך למד חקלאות ואחה"כ פנה לחינוך ופסיכותרפיה. האמונה הדתית והקשר עם האדמה והצומח ניבטים מכל פינה בתורתו.

מ-1940 הרצה באוני' שיקגו ולאחר מכן באוני' וויסקונסין במחלקה המשולבת לפסיכולוגיה ופסיכיאטריה. המשך דרכו האקדמית במחקר, הוראה וכתובה במרכז למחקר של לה-יולה, קליפורניה, מרכז הפועל עד היום ומהווה מקור חשוב ללימוד גישותיו ואמונותיו של רוג'רס תוך התנסות בסדנאות המנוהלות ע"י תלמידיו. בתי הספר שנוסדו בעקבותיו ומלמדים את דעותיו, פועלים ברוב רובו של העולם. נתקלתי לא פעם בחסידי תורתו שהגיעו למפגשים וכנסים עליו מיפן, ברה"מ, אפריקה, וייטנאם ועוד אזורים רחוקים שלעתים לא שמעו כלל על פסיכולוגיה אך מכירים את קרל רוג'רס.

רוג'רס נחשב לאביה של גישת "האדם במרכז" שהטביעה חותם חשוב ביותר על עקרונותיה הבסיסיים ביותר של הפסיכותרפיה כיום. תורת האישיות, אותה עיצב רוג'רס, נשענת על אמונתו כי המטפל אינו בעל "סמכות עליונה" מעל מטופלו, אינו בהכרח חכם ממנו ויודע כל, ובוודאי אינו רשאי ומסוגל לתת הוראות למטופל כיצד לנהוג ולחיות חייו. הוא האמין במטופל וברצונו לממש את חייו בדרך חיובית ונכונה, וסבר כי אצלו נחבאים ה"סודות" של פתרון בעיותיו והוא היודע פישרם. על המטפל להימנע מלכוון את מטופלו, ולדבריו "מה שעושה את התרפיה ממשית ומשפיעה" הוא האקלים הטיפולי המתרחש בין מטפל למטופל ולא רמת המקצועיות של המטפל. זכורני בבואי ללמוד בביה"ס לפסיכותרפיה הומניסטית מיסודו של קרל רוג'רס באנגליה ואנוכי למוד מבחנים וקורסים, נושא עימי ערימת ספרים, סרטים ותקצירים, וביוצאי משם אחרי 4 שנות לימוד

וחוויה אנושית חזקה, הבנתי כי פרק הלימוד המרכזי בבית ספרו של רוג'רס וממשיכיו הוא האמפטיה. מבחנו של המטפל, לדבריו, הוא יכולתו להיות "לחלוטין" אמפטי ושרוי בעולם התחושות של מטופלו. כשנשאל רוג'רס לא פעם האם תנודות ראשו הנצחיות, כאומר הן למטופלו, מבטאות את ההסכמה לכל מה שהמטופל אומר, ענה רוג'רס כי לא בדיוק כך הדבר והסביר כי במהלך המפגש הוא שואל עצמו כל הזמן האם הוא מבין את מטופלו, האם הוא מצליח להיות איתו ואם התשובה היא כן הוא מהנהן בראשו לסימן כן, כאשר לא, הוא ישאל שוב את מטופלו באותה סוגיה בכדי להבין. המושג "להבין" את הזולת הוא משימתנו העיקרית בתוך אותו עולם עמום הנקרא טיפול, ובנושאים אלו אגב, נערכו דיאלוגים מעניינים וחשובים בין רוג'רס למרטין בובר.

יהיה זה בלתי אפשרי לתמצת במס' מילים תורה שנפרשה עשרות בשנים בלמעלה מ-15 ספרים, מאות מאמרים, כנסים, במיליוני עותקים ובכ-60 מדינות, אך אשתדל להציג רעיונותיו של רוג'רס דרך עקרונותיו הבסיסיים בהם ראה את ה- "ייהרג ובל יעבור" של הקשר הטיפולי.

מהו מפגש טיפולי? לדבריו זהו מגע פסיכולוגי בין שני אנשים, האחד שאותו נכנה בשם "הפונה" נמצא במצב של חוסר התאמה וחוסר כנות עם עצמו, לכן פגיע וחרד, השני אותו נכנה "המטפל" נמצא במצב של כנות ותיאום עם תוכו ועצמו. המטופל חווה יחס חיובי ובלתי מותנה מן המטפל אשר חווה הבנה אמפטית אל דרך התפיסה שיש למטופלו כלפי חייו, המטפל מאמץ דרך זו לכלל תקשורת עם מטופלו תוך שמירה מתמדת על הבנה אמפטית, קבלה חיובית ובלתי מותנית עם המטופל.

בהמשך חייו הוא נאלץ לשמוע האשמות מסטודנטים שהטיחו בו האשמות נוקבות כיצד הוא הלוחם "במדעני הכורסא" כדבריו, הופך עצמו לאחד מהם. רוג'רס השיב להם והודה באשמה: "חובתי היא לבדוק האמת של אמונותי מול מבחן המציאות, מול מבחן התוצאה, עלי לראות שעקרונותי לא פועלים רק ביחסי טיפול אלא ביחסים וקונפליקטים בין קהילות ועמים".

אציין שני מפגשים מני כמה שרוג'רס קיים עם קהילות שונות בעולם,

◀ המשך בעמ' 8

איך כל זה התחיל?

הקבוצה החלה את דרכה בשנת 1998 - ביוזמתה של שרה מצר ובתמיכתו של נתן לבון. בהתחלה היינו מעטים ונפגשנו בבית הקפה ב"אמריקן קולוני". המקום לא היה ממש נוח לניהול דיונים, ואז הוזמנו לקיים את המפגשים במועדון לקשיש בבית חנינה. חלק מהמשתתפים לא המשיכו ואחרים הצטרפו. בשלב הבא עברנו להיפגש בבתי הפרטים. בכל פעם הוזמנו לבית אחר, והתפתחה מסורת של אירוח, כאשר בעלת הבית משתדלת לפנק את חברות הקבוצה במיטב המטעמים. המפגשים נוצלו גם כהזדמנות להיפגש בחגים השונים, בהם הכרנו יותר מקרוב את האחר. נפגשנו להדליק נרות חנוכה אצל דורלי, לשבת תחת עץ האשוח אצל לילה או רוזאן ולאכול ארוחה לסיום יום צום הרמדאן אצל וידאד.

בשלב מסוים, עו"סים שלום איפשר לנו לעבור סדנא של מספר מפגשים בהנחייתו של נעמי שפר וסלואה מימה. ההתנסות הזו לא הייתה פשוטה, כאשר אילצה אותנו להתמודד עם הקונפליקט היהודי-ערבי, באופן שעד אז אולי חמקנו ממנו, ועוררה התנגדויות שונות. למרות זאת, החוויות היו משמעותיות מאוד ועד היום אנו חוזרים אליהן מידי פעם. אולי זה המקום, למרות השנים שחלפו, להודות לנעמי, שלמרות שזה לא היה נראה כך אז, עזרה לגיבוש הקבוצה.

דילמה מתמשכת- קבוצת משימה לעומת קבוצת חוויה והתנסות השאלה - מה היא מטרת הקבוצה- עלתה וחזרה שוב ושוב בצורות

◀ המשך בעמ' 4

הקבוצה הירושלמית

מאת: נועה אצילי

בין אינתיפאדה, פיגועים או מלחמה, ממשיכה קבוצת ערביות ויהודיות, בצנעה ובעקביות,

להיפגש. במלאת עשור לקבוצה הן מוכנות להרים לרגע קל את המסך ולספר על סוד הקסם.

אין לנו שם. אף פעם לא החלטנו על שם רשמי. אפשר אולי לקרוא לנו 'הקבוצה הירושלמית'. בהתקרב עשור לקיומה של הקבוצה, התחלנו להיות קצת נוסטלגיות, ומדי פעם אנו מעלות זיכרונות. החלטנו כי זה הרגע המתאים לשתף אתכם בחוויה יוצאת הדופן שלנו, עובדות סוציאליות ערביות ויהודיות, הממשיכות להיפגש באופן קבוע קרוב לעשר שנים, למרות כל המכשולים, שהיו עלולים אולי לגרום לנו להפסיק.

מי אנחנו?

בקבוצה כיום 13 משתתפות קבועות, עובדות סוציאליות ערביות ויהודיות ממגוון תחומים בירושלים: אירית הופמן, אביבה גולדברג, דבורה טל, דורלי לבנסארט, וידאד מסאלחה, חנין מג'דלה, לאה אורן, לילה בראנסה, נועה אצילי, נורית קמינצקי, רוזאן עיד, שאדיה סעדי, שרה מצר.

הקבוצה הירושלמית המשך מעמ' 3

ובתקופות שונות. במפגשים הראשונים עסקנו בניסוח מכתב לשרי הרווחה בממשלת ישראל וברשות הפלשתינית, שדרש מהם התייחסות למצוקתה של האוכלוסייה שנקלעה לאזורים, שמצד אחד הוצאו מגבולותיה המוניציפאליים של ירושלים, ומצד שני לא נכללו באחריות הרשות הפלשתינית.

לאחר הנסיעה המפורסמת לשטוטגרט שבגרמניה, השתלבו חלק מחברות הקבוצה בפעילויות שונות, שהיו תוצאה של אותו מפגש. בהמשך היו עוד מספר פרויקטים, שלקחנו על עצמנו, לדוגמה, פעילות עם הורים ומורים בבי"ס יאנוש קורצ'אק בגבעה-הצרפתית, במטרה לגבש דרך לשמירת הזהות של הילדים הערבים בתוך ביה"ס. חלק מהפרויקטים הצליחו וחלקם גוועו, מותירים אותנו מתוסכלות ועם רגשות אשמה. לפני כשנתיים עלה שוב הדיון. חלק מחברות הקבוצה הרגישו לא נוח עם העובדה, שאנו נפגשות, אוכלות ומקשקות ולא לוקחות על עצמנו פעילות משמעותית. לעומתן, הרגישו חברות אחרות כי העומס בחייהן הפרטיים ובעבודתן אינו מותיר להן מספיק אנרגיה גם לפעילות במסגרת הקבוצה. ההחלטה הייתה, שבשלב זה נוותר על החלק המשימתי ונסתפק בעצם המפגש, שנראה לנו חשוב כשלעצמו. החלטה זו הייתה עבור חלק מאיתנו כמו אנחת רווחה. סוף סוף אנו יכולות להיפגש בכיף וללא רגשות אשם. המפגשים מתנהלים כיום בתדירות של פעם בחודש וחצי - חודשיים, כאשר כל מפגש מונחה ע"י אחת החברות אשר בוחרת להביא נושא לדיון או רוצה לחלק עם החברות בעיה או חוויה, מתחומי העבודה או החיים. הקבוצה היא מקום מכיל ותומך עבור החברות, וניתן להצביע על שינויים שחברות עוברות בתהליך הקבוצתי, הן במישור האישי והן במישור העבודה. דוגמה אחת לתהליך כזה: אחת החברות הביאה לקבוצה את הקשיים שהיא עוברת סביב בנה שלמד בבי"ס, שרוב תלמידיו יהודים. יחס התלמידים היהודים כלפיו, המגמה של מחיקת זהותו כדי להשתלב וכד'. העוצמה שקיבלה החברה מהקבוצה עזרה לה להתמודד ביתר יעילות עם המסגרת החינוכית. הסתבר לנו כי עצם המפגש האנושי, שיתוף החוויות, הרגשות והמחשבות של חברות הקבוצה כלפי מה שקורה בהווה, מה שקרה בעבר, והדאגות לעתיד, הינו הבסיס לקבוצה איתנה. שיתוף זה הוא כשלעצמו משימה לא פשוטה ולא קלה יותר לביצוע מאשר עבודה על פרויקטים.

זו היא הקבוצה שלנו, ששרדה בתקופת האינתיפאדה של סוף שנת 2000, בתקופת הפיגועים הקשים, ומתמידה להיפגש לכל אורך השנים, ושהפכה להיות משמעותית עבור כל אחת מאיתנו. מי ייתן, ובפרוש השנה האזרחית החדשה, נוכל אנו להוות דוגמה לחיים משותפים, להתחלקות אמיתית של ערבים ויהודים בחוויות ובניסיונות היום-יומיים ולבניית חברות כנה בין אנשים משני העמים.

הכותבת כתבה בשם חברות הקבוצה

עוני אינו רק בעיה של הכנסה נמוכה - מסקנות והמלצות בעקבות דו"ח העוני האחרון

מאת: פרופ' יוסף קטן*

פרסום דו"ח העוני משקף אמנם צמצום קל בשיעורי העוני בשנת 2006, בעיקר בקרב זקנים, אך מצביע על כך שתחולת העוני היא עדיין גבוהה ביותר והפערים החברתיים הולכים ומתרחבים. יתר על כן, שיעור העוני בישראל הוא הגבוה ביותר בין המדינות המפותחות שישראל גאה להשתייך אליהן. בשנה האחרונה גברה בישראל המודעות לחיוניות ההתמודדות עם בעיית העוני ולנכונות לפתח וליישם תוכניות שיביאו לצמצומו. אחד הביטויים המבורכים לכך הוא החלטה ממשלתית, ביוזמת המועצה הלאומית לכלכלה, להצבת יעדים ברורים ומחייבים לקטן ממדי האבטלה והעוני תוך פרק זמן נתון ונקיטת צעדים מעשיים למימוש יעדים אלו. צעדים אלו כוללים בין השאר הנהגת מס הכנסה שלילי, עידוד השתלבות מובטלים בעבודה, סבסוד מעונות יום לילדי משפחות עובדות במגמה לאפשר, בעיקר לאמהות, לצאת לעבודה, ואכיפת חוקי עבודה (כמו חוק שכר מינימום). הגישה הדומיננטית המנחה מדיניות זו מדגישה שני מרכיבים עיקריים: ראיית העוני בעיקר כבעיה של הכנסה נמוכה עמה ניתן להתמודד באמצעות שיפור בהכנסה שיושג על ידי השתלבות בעבודה, ותפיסת הממשלה כגורם העיקרי שצריך לפעול בתחום ההתמודדות עם העוני. גישה זו, עם כל חשיבותה, מתעלמת מכמה היבטים נוספים אותם יש לקחת בחשבון בכל ניסיון להתמודד בצורה שיטתית ורצינית עם בעיית העוני:

את העוני יש לראות כבעיה רב-ממדית שאינה קשורה למחסור בהכנסה בלבד, עליו ניתן לגבור באמצעות השתלבות בעבודה ותוספת מסוימת בהכנסה. עוני של פרטים ומשפחות קשור במקרים רבים לתופעות נוספות כמו שוליות חברתית, מיומנויות נמוכות, בריאות לקויה, תחושת חוסר אונים וחוסר שליטה, העדר יציבות משפחתית, קשיים בשימוש הולם במשאבים בשל חוסר ידע וניסיון והעדר מידע על זכויות ועל זמינות של שירותים שונים. ראייה רב-ממדית זו של בעיית העוני הניעה מדינות לא מעטות באירופה לתפוס את העוני בעיקר כבעיה של הדרה חברתית, כלומר, קיומם של פרטים ומשפחות חסרי אונים החיים בשולי החברה ואינם מעורבים בה מבחינה חברתית, כלכלית ופוליטית.

רבות מבעיות אלו של העניים לא תיפתרנה ע"י השתלבות בעבודה ושיפור מסוים בהכנסה. אלו יעלו את חלקם מעל לקו העוני, אך יותירו אותם בסמוך לו ולא ישנו

באורח משמעותי את רמת חייהם. יתר על כן, בעיות אלו במידה ולא תטופלנה כהלכה עשויות להקשות על עניים להשתלב בצורה מוצלחת בעולם העבודה ולפתח קריירה שתביא לחילוצם מעוני. ההתייחסות לחלק ניכר מהמרכיבים הנוספים של עוני שצוינו לעיל וטיפול בהם יכולה להיעשות בעיקר על ידי גורמים נוספים שאחד המרכזיים שבהם הוא הרשות המקומית ובעיקר מחלקת הרווחה הפועלת בכל יישוב עירוני ואזור כפרי בישראל.

מחלקה זו מקיימת יותר מכל גורם אחר קשר ישיר ורצוף עם האוכלוסיות העניות, מכירה את צורכיהן האישיים, החברתיים והכלכליים ויכולה על כן למלא תפקיד חיוני בפיתוח וביישום תוכניות שונות להתמודדות עם המרכיבים הנוספים של עוני. מספר מחלקות רווחה אכן פיתחו ויישמו תוכניות כאלו שהוכיחו את יכולתן לסייע לפרטים ולמשפחות להיחלץ מעוני ולהשתלב בחברה, אך בשל מחסור במשאבים ובכוח אדם, רבות מהן מתקשות לתפקד ומתרכזות בעיקר במתן מענים לבעיות דחופות של פרטים ומשפחות, ב"כיבוי שריפות" וביישום חוקים חברתיים שונים.

יכולתן של הרשויות המקומיות ומחלקות הרווחה הפועלות ביישובים חלשים מבחינה כלכלית וחברתית, שבהם מתרכזת אוכלוסייה ענייה גדולה, למצות את הפוטנציאל הקיים בהן ולמלא תפקיד חיוני בהתמודדות עם העוני, מותנית על כן בסיוע ממשלתי שיחזק ויעודד אותן, ויאפשר להן לפתח וליישם תוכניות מקומיות להתמודדות עם העוני בנוסף לתוכניות הממשלתיות. מצער על כן שהתוכנית הממשלתית מתמקדת בנושא ההכנסה בלבד שהוא חיוני בפני עצמו אך מתעלמת מראיית העוני כתופעה מורכבת ורב-ממדית ומהתפקיד החיוני שהרשויות המקומיות וגורמים קהילתיים נוספים יכולים למלא בתחום זה.

*הכותב הוא פרופ' בדימוס באוני' תל אביב, ורכז צוות הרווחה במרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל

גמר חתימה טובה - רחוב פיין בתל אביב 2007

מאת: דר' ארנון לויתן

בוקר - יום - ערב הכיפורים תשס"ח, תחנה מרכזית זו הנקראת ישנה והזכורה כישנה עוד בהיותה חדשה, במבואותיה חיים אלו המתקראים

{שם זמני} בני אדם, אודטה סוויסה {גם שם זמני}

מתגוררת ברח' פיין במספר לא ידוע, כניסתה בשער ברזל מרותך מנעול, מפחד השיכורים המסוממים ושאר מיני זרוקין, החיים בפתחי בתים ומסובבים בין חנות הצצה זו לאחרת, אולי יציצו ולא ייפגעו, אולי הפעם יבוא המזל ומשהו יקרה, שום דבר לא קורה גם לא בכיפור זה וגם לא ביום כיפורים הבא, לא במקום הזה. עוד נערה מזוגגת מראה ניבטת מן הסורג בקומה ב' ובקול שרקני מעלה חלודה מזמינה מי מהעוברים והשבים להתארח, בחור דתי בעל ציציות שוטף את המרפסת אל הרחוב בקילוחיו גדושי סבון במאמץ להבריך דירתו אל יום הקדושה הקרב, "פה אף אחד לא צם ביום כיפור כי פה צמים כל השנה" אומרת לי אודט {פעם אודט פעם אודטה, לדבריה תלוי עם מי מדברים} דווקא ביום כיפור יש מה לאכול, הרעב מתחיל אח"כ, כשהאנשים הטובים וחסדי הלב כמו אלו שהגיעו הבוקר מטעם עמותת "מזון לחיים" יפסיקו הביקורים ושוב תחול שיגרת הקיא, הדם והנמק בסביבה, כמו הפצעים הנרקבים ברגליים של הדיירת - הנערה עלומת השם הגרה במחסן החצר, ואודט {אודטה} מביאה לה קצת אוכל שהיא עצמה קיבלת כמענק מזון לחג... אודט אישה נאה, עם היותה בלויית מראה, משתדלת לצבוע שיערה בבלונד צהוב חזק ושפתיה באדום בוהק, היא אינה עומדת על רגליה בהיותן משותקות ועליה ללכת על ברכיה במעלה המדרגות או לקרוא בקול ליוסף השכן בעל הציציות שירד ויפתח השער המרותך ברזל אל אורחי העמותה שבידיהם סלי המזון, נדיבות וטוב לב הדדי שרויים בין השכנים בבית העצוב של רחוב פיין בתל אביב, זו לא נדיבות של ראש השנה או ערב הכיפורים התוקפת את עם ישראל במוספי סוף השבוע בעצות איך לעבור את הצום בשלום ואיך לבקש סליחה מאמא, אבא או הילדים הפגועים או איך לצום נכון ביום כיפור {בלי לשכוח ברכת המזון כ-5 פעמים במהלך אותו היום המפרך}. כאן העזרה היא פשוטה וקיומית, האחד לא יסייע לשכנו והלז ימות, אין הנחות, אין ניסים במקום הזה ואין מישהו אחר, יוסף בעל החלומות המקומי פותח השער לשכנתו וזו מורידה 2 קופסאות של שעועית למחסן ועוד 5 פיתות אל הנערה החסויה מפחד מעניה וצריה שם מטה במחסן, סרסוריה המחפשים נפשה למות, הם הבטיחו שיחלווה אט אט אך לא טרם יסרסרו בגופה עד כלות, "אם האבא שלי יבוא" עונה לשאלתי על מצבה "יהיה לי יותר גרוע מאשר עם השחור" {זה הסרסור במשקפיים השחורות ורכב אאודי המוסתרת מאחורי בית הבושת ללא בושה}, "כי האבא שלי משאיר אותי פה לזנות ועוד לוקח כסף מהמשקפיים השחורים" {האבא אורח שנטה ללון משכם לתל אביב חזרה וחוזר חלילה דרך מתווכים השומרים שחורתו בארץ}, ברגע זה רוחץ את המכונית במחבואה צעיר פיליפיני זה המכין מטעמים במסעדה בואכה רחוב לוינסקי הלא רחוק, וחברתו משמשת עזרה בצרכיו של השחור ומשפחתו, "קוראים לי סרסור" טוען השחור" אבל אני מספק עבודה לפועלים זרים כולל רשיונות. מה הייתה המשטרה עושה איתם אחרת?", הוא טוען, ולעזאזל, הבן אדם גם צודק, אז יום שישי, ערב הכיפורים, השעה כבר 12 ושלושים, המקום מתרוקן, שני אורחים אפריקנים במשקפיים בהירים דווקא עוד מציצים מבעד לסיבכי רצועות הפלסטיק הירוקות החוסמות מראות משמחים יותר אשר ממתינים שם פנימה, לעין המתבונן בלבד, נערת האיקס הלא מוכרת לומדת איך לפתוח לבד

◀ המשך בעמ' 8

עו"סים קולנוע מפגשים בסינמטק ירושלים

"חולמים ומשני עולם"

26.10.2007

פתיחת הסדרה: משה, הרצל וכן גוריון
הרב אריק אשרמן, מנכ"ל "שומרי משפט" - רבנים למען זכויות אדם הסרט: "זעם ותהילה"

30.11.2007

"לחלום את העולם ולשנות את החלום"
צ'אפלין חולם עולם חדש ומשפיע על החלום האנושי בסרטו "הדיקטטור הגדול"
דר' ענר פרמינגר, במאי וחוקר קולנוע הסרט: "הדיקטטור הגדול"

21.12.2007

נשים בישראל: אתגרים ויעדים
פרופ' אליס שלוי, יו"ר ומייסדת שדולת הנשים בישראל הסרט: "לחצות את הגבול"

18.1.2008

מהפכה רוחנית שנגנזה לקנאות - מהארה של הראי"ה קוק לשלמות הארץ של הרצ"ה קוק
דר' ראובן גרבר, מרצה למחשבת ישראל ומיסטיקה, מכללות לוינסקי ודוד ילון הסרט: "מדורת השבט"

22.2.2008

דון קישוט בשבילים של קרבות אבודים
דר' ארנון לויתן, עו"ס מומחה, פסיכותרפיסט, ומוסמך להדרכה בפסיכותרפיה הסרט: "דרום אמריקה באופנוע"

30.5.2008

קארל מרכס

18.4.2008

מרדכי אנילביץ'
עו"ד אריה ברנע, מחנך הסרט: "הפסנתרן"

28.3.2008

אמיל חביבי
ח"כ דר' דב חנין הסרט: "הבועה"

פאנל סיום- משני עולם בעבודה סוציאלית 27.6.2008

ورشة تدريبية حول جنسانية الفرد والأسرة

هل حدث وأن توجه إليك شخص بسؤال حول موضوع جنسي وشعرت بالخجل أو بالحرج أو عدم القدرة على التعامل مع الموضوع؟؟ هل سألك ابنتك أو ابنتك: "كيف ولدت"؟ أو ما هو الاسم الصحيح لأعضائهم/هن الجنسية، ولم تتجرأ/ي على النطق بها؟ إن كان الجواب نعم، فستجدون أجوبة لدى المنتدى العربي للجنسانية والذي يفتح باب التسجيل لورش العمل التدريبية والتي ستعقد مرتين خلال العام 2008، حيث سيتم التطرق إلى جميع المضامين الجنسانية ضمن إطار علمي، مهني وتربوي. يعتمد التدريب أسلوب المشاركة الفعالة، نقاش،.....تبادل أدوار، أفلام

الورشمة عبارة عن 112 ساعة تدريبية معترف بها كساعات استكمال، وهي جزء من مسار تعليمي لشهادة متقف/ة جنساني مؤهل/ة، يقام بالتعاون مع جمعية تنظيم الأسرة وجامعة تل أبيب.

الزمان والمكان: تبدأ الورشة الأولى في 26/2/08 والثانية في 11/9/08، أيام الثلاثاء، من الساعة 4:00 وحتى 8:15 مساءً في مكتب منتدى الجنسانية في حيفا.

رسوم الورشة: 3000 شيكل + 100 شيكل رسوم تسجيل. يدفع مبلغ 500 شيكل قبل بدء التدريب، وهو غير مسترد في حال الانسحاب. لمزيد من المعلومات حول المضامين أو للتسجيل، نرجو الاتصال على هاتف: مكتب المنتدى: 048538814 أو 0543302207 أو 0543302209 أو التواصل عبر البريد الإلكتروني: moc.liamg@ayenasnej

מה יודעים עלינו בחו"ל? מאת: נעמי שפר

נעמי שפר, בשליחות משפחתית, מצאה עצמה מכהנת כ"שגרירת" עו"סים שלום בדרום השמרני בארה"ב ומספרת קורטוב מחוויותיה

בשנה האחרונה שהינו בעלי ואנוכי בארה"ב, בדורהם אשר בצפון קרוליינה, בנסיון ראשון שלנו לחיות תקופה במדינה בדרום ארה"ב, השמרני יותר מן הצפון והמערב. ב-דורהם אוניברסיטת "דיוק", בין הבולטות בארה"ב, וקהילה גדולה ופעילה של יהודים, רובם אקדמאים, ובתוכם קבוצה גדולה של עו"סים. חלק ניכר מהקהילה בעלי נטייה שמרנית וימנית, אולם, יש שם גם קבוצות ליברליות יותר, החברות בלובי אמריקאי ארצי הנקרא "ברית שלום - ברית צדק", מתנגדות לפעילות הלובי היהודי המסורתי (איפא"ק) ותומכות בתהליך השלום ובדיאלוג עם הפלשתינאים.

למרות פעילותם הענפה בארה"ב וביקורי רבים מהם בארץ, הידע של רבים מהם על התהליכים הפוליטיים והחברתיים ועל יחסי יהודים וערבים בתוך ישראל הוא מועט ביותר. קיימתי מספר פגישות עם קבוצות אלה, חלקן יחד עם בעלי, במעין-

"עסקת חבילה" משפחתית. הוא דיבר על המצב הפוליטי, על מקורות הקונפליקט הישראלי פלשתיני, על אחריות שני הצדדים למצב מתמשך זה ועל התהליכים הנחוצים לניהול הקונפליקט כשלב ראשון לבניית אמון, ואנוכי על המצב החברתי בארץ: הם גילו עניין בתהליכי קליטת העליות השונות ובפערים החברתיים הדומים לאלה המתרחשים גם שם, על היחס לשונה ולזר, על היחס לפלשתינאים תושבי ישראל ועל פעילות ארגוני השלום בארץ. מספר העו"סים בקבוצות אלה גדול, והם גילו עניין רב בפעילות עו"סים שלום.

בפגישות אשר נערכו באווירה ביתית ואינטימית, היה נסיון לקבוע יעדים להרחבת פעילותם וליצירת קשרים עם ארגוני שלום בארץ. פגישה מיוחדת נערכה עם נשות "הדסה" אשר הרציתי בפניהן על פעילות ארגוני שלום בישראל תוך דגש על פעילות ארגוני נשים ועו"סים שלום.

לבקשת הקהילה והעו"סיות במקום, התנדבתי להדריך אותן בעבודתן בשרותים החברתיים של הקהילה היהודית שם. מסגרת זו אפשרה לי ללמוד על הלך הרוחות בקהילה, על פעילותם הענפה של השרותים החברתיים, ולאפשר להם, לבקשתם, הסתכלות חדשה על תכני עבודתם וקביעת מטרות חדשות. נראה כי כתוצאה מפעילותי, ישנם בקהילה זו יותר אנשים המודעים לבעיות החברתיות והפוליטיות בארץ, ומבחינתנו, רבים שמעו על עו"סים שלום והתרשמו מפעילותנו.

דעות

מה הרלוונטיות וההצדקה לקיום עו"סים שלום כיום? אורי רמון עושה חשבון נפש נוקב לארגון

מאת: אורי רמון

כאשר הקמנו את הארגון היינו מעטים אולם נחושים בדעתנו, שאנו, עובדים סוציאליים, חייבים להחיל את העקרונות שלנו גם בנושאים הנוגעים לחברה הישראלית וליחסינו לערבים בישראל ולפלסטינים, עקרונות המחייבים שוויון בין כל אזרחיה של מדינת ישראל.

כמו ביחסים במשפחה ובקהילה, לא נסכים למצב של ניצול האחד את השני ולשליטה וכפייה על יחידים וקבוצות. החברה האנושית והחברה הישראלית, אינם ג'ונגל בו שולט החזק ומנצל לטובתו את החלש.

במדינת ישראל יש שתי רעות חולות, שאם לא נחלץ מהן המדינה לא תוכל להתקיים, פשוטו כמשמעו: האחת, אפליה קשה כלפי המיעוט הערבי, השנייה, כבשנו טריטוריה לא לנו ואנחנו שולטים בעם אחר ושוללים ממנו את זכויותיו האנושיות. הטענה כאילו אנחנו לוחמים נגד טרוריסטים היא לא נכונה ודמגוגית. בתום מלחמת ששת הימים העם הפלסטיני היה שקט והמתין להסדרים מדיניים ולקבלת האפשרות לבנות את חייו על ידינו, לאחר שנפנה את השטחים הכבושים, הייתה אף החלטת ממשלה, שאסור להתיישב בשטחים אלו, שנועדו לפלסטינים, אך הממסד הישראלי נגרר אחר הימין הלאומני ואיפשר הקמת ההתנחלויות. בשנים הבאות, קמה ההתנגדות בצורת תנועת השחרור הלאומית, אש"פ. לדעתי, אנחנו היינו נוהגים כמוהם.

כך למשל, אם נהג אוטובוס מחויב להסיע אנשים מירושלים לחיפה, אבל בדרך הוא עוצר בעיר אחרת, פוגש חברים ומתבונן בהתנהגותם הארנבות בגן החיות, האוטובוס חדל למלא את תפקידו והנהג חייב להיות מושעה. חלון ההזדמנויות הנוכחי, על רקע העימות בעזה, המתרחשת עם סוריה והאיום האיראני, מחייב נקיטת צעדים אמיצים שיעניקו אופק מדיני לשני העמים בצד האפשרות להשיג ביטחון ויציבות אזרית.

ישראל חייבת להמשיך בתהליך ההיפרדות מהפלסטינים תוך מתן עדיפות להידברות ולשיתוף עם העולם הערבי והקהילה הבינלאומית.

זו הדרך לשלום ולביטחון! תחום העבודה הסוציאלית הוא רחב ומגוון. אם מישהו רוצה להסתלק מאחריות הנושאים המתחייבים מהיותנו עו"סים שלום, הוא יחפש סרטים בסינימטק על עכברים, אבל אז הוא מועל בתפקידו.

אם מתפרסמת בביטאון שלנו רשימה התומכת במתנחלים ו"במצוקתם" בגלל הפינוי, עורכי העיתון מועלים בתפקידם.

עו"סים שלום איננו רק מסגרת ארגונית חברתית לבילוי הזמן, ולשתיית קפה ביחד, אלא, בעל מטרות ברורות שמחובתנו למלאן, מתוקף המקצוע.

כאשר הקמנו את הארגון, היינו הראשונים בארץ באפקטיביות העשייה בתחום הנושאים שהזכרתי לעיל. היום אנו האחרונים, מהווים ארגון קטן, לא חשוב, זניח, וזאת מכיוון שחדלנו להיות גורם מקצועי, נאמן לעקרונות מקצוע העבודה הסוציאלית והממלא את השליחות שלנו, בעשייה כנדרש.

**חושבים אחרת?
דעות שונות ומגוונות תתקבלנה בשמחה,
ובמידת האפשר אף תפורסמנה בעיתון.**

יצחק רבין ויאסר ערפאת, השכילו לאפשר לאש"פ ולרשות הפלסטינית, לעבור מארגון טרור, לתנועה פוליטית מדינית, שהכירה בישראל ורצתה לחיות על ידנו בהרמוניה ובשלום ובשיתוף פעולה מדיני, כלכלי וחברתי. לאחר הירצחו של יצחק רבין, כל ממשלות ישראל, לרבות מפלגת העבודה, שבו למשטר של כפייה ורודנות, המשך ההתנחלויות והרס התשתיות של הרשות הפלסטינית.

ביבי נתניהו, אהוד ברק, ואריאל שרון, שלשתם כל אחד בדרכו, ביטלו את ההישגים של הרשות הפלסטינית, עד למותו של ערפאת, המנהיג היחיד, שהיה מסוגל לאחד את עמו ולהביאו אל שולחן הדיונים.

הממסד הישראלי נושא באחריות מלאה להשתלטות החמאס על רצועת עזה. גם כיום, מחובתנו למצוא דרך להידברות עם כל זרם מבין הפלסטינאים הנמצאים תחת הכיבוש. כל אשר קורה תחת הכיבוש שלנו הוא באחריותנו, כולל המאבק הקשה בין הרשות הפלסטינית לבין החמאס.

אני מציין דברים אלו כדי להזים הטענה על כך שהפלסטינאים מסרבים להגיע להסכמים איתנו, ומחמיצים הסדרים פעם אחר פעם. כל הקלפים בידנו. אנחנו, היהודים הישראליים, ורק אנחנו, נושאים באחריות ובאשמה לאפליה הקשה כלפי המיעוט הערבי בישראל, לכיבוש ולאי הגעה להסכם עם הפלסטינים.

לדעתי, "לעוסים שלום" יש שלושה תחומי פעילות:

שיתוף פעולה ומפגשים בין יהודים וערבים, מאבק ללא לאות למתן שוויון מלא למיעוטים בישראל, ואחרון-דרישה לסיום הכיבוש וסיוע להקמת המדינה הפלסטינית לצידה של ישראל. כל פעילות אחרת היא לא במקומה ומזיקה. אם לא עושים את המתחייב במסגרת ארגון מסוים, הארגון חדל להיות אפקטיבי.

היא שרוב הנולדים היום - בתנאי טיפול אופטימאליים - יזכו להגיע לגיל זקנה). לפני 15 שנה הגעתי למקום שפעל בעיקר ע"י מתנדבים (הורים וחבריהם) ושהגיע להישגים רבים בזכות עבודתם המסורה. עם זאת, היו חברים באיגוד פחות מ-100 חברים. החלתי לעבוד באיגוד מאחר והיו"ר דאז סיפר לי על החזון שלו: "אני שואף" כך אמר "שכל חולי ה-CF בארץ יקבלו טיפול רפואי וטיפול תומך שוויוני, ללא כל קשר למצבו או למעמדו האישי והמשפחתי". הרגשתי ששאיפה זו תואמת את שאיפתי האוניברסאלית ומכיוון שמזמן הבנתי שאדם אחד לא יכול לשנות את העולם, החלטתי לנסות לסייע להגשים את המטרה במסגרת מצומצמת. הבנתי שכדי להבטיח טיפול רפואי וטיפול משלים ברמה טובה לכלל החולים יש צורך בראש ובראשונה להכיר את כולם, לבחון ביחד איתם את הצרכים שלהם ולתכנן מערך שיוכל לתת מענה לצרכים אלו. בסיוע המחלקה להכשרה מעשית של אונ' בר אילן, שאפשרה לי לקיים מוקד למידה במסגרת האיגוד שבו השתתפו סטודנטים ממגוון תרבויות (יהודים חילונים, דתיים, נוצרים ומוסלמים) ובאמצעות ביקורים תכופים במרפאות ה-CF, הפועלות ב-8 בתי חולים ברחבי הארץ הצלחנו להכיר ולעודד את רוב החולים להצטרף לאיגוד וליהנות מהפעולות שלו.

תוך זמן קצר הקמנו באיגוד קבוצות תמיכה מגוונות ברחבי הארץ: שתי קבוצות הורים למשפחות מהמגזר החרדי בירושלים ובבני ברק (גרעין שברבות הימים הפך להיות קבוצה תמיכה לאורך זמן שחבריה נפגשים בהזדמנויות שונות, פרטיות וכלליות), קבוצות הורים לילדים צעירים וקבוצות הורים לבני נוער (שבשתייהן השתתפו הורים יהודים וערבים) ומפגשים קבוצתיים בנצרת שנועדו להורים ולבוגרים מצפון הארץ שמעדיפים לקיים מפגשים בשפה הערבית.

אנו מקפידים שכל אירוע ושירות שלנו יהיו זמינים לכל ועל כן עושים מאמצים מיוחדים לקיים אירועים מקבילים בעברית ובערבית, עיתון האיגוד וספרים מקצועיים שלנו יוצאים לאור בשתי השפות. חברי ועד האיגוד פעלו לצידו כל הזמן, דאגו (בעצמם ובהמשך בעזרת מנכ"לית שכירה-התפתחות דומה לשרותי הרווחה שצמחו מהתנדבות והפכו להיות מקצועיים) לגיוס תרומות שיאפשרו ביצוע בפועל של התוכניות.

מעבודה עם סטודנטים בלבד, החלו לפעול במרפאות CF ברחבי הארץ עובדות סוציאליות מוסמכות, אשר היו הסנוניות של עבודה בצוות רב מקצועי, כשכיום (עם התפתחות ההבנה בעולם המקצועי, שהטיפול הרפואי האופטימאלי הוא באמצעות צוות רב תחומי) הצוות מורכב מרופאים, אחיות, עו"סיות, פיזיותרפיסטים, תזונאים ופסיכולוגים. כיום אנו עושים מאמץ להעסיק עו"סית ערבייה ברוב המרפאות, ובאחת המרפאות אף מספקים מענה לתושבי עזה. האיגוד, שמונה היום 500 חולים, פועל ומסייע לחולים ולמשפחותיהם במספר מישורים-

תמיכה רגשית ותפקודית - באמצעות העו"סיות במרפאות ובאמצעות קבוצות תמיכה (חלקן פועלות באינטרנט), **סיוע כספי** - ניתן לנזקקים באופן קבוע ולא רק בתקופת האבחון ו**פעולות רווחה והעשרה** - מפגשי משפחות, ימי עיון וכנסים, ונופשונים.

עבורי העבודה באיגוד היא הגשמת האידיאל של חיי אחווה ורעות, ידידות ורגשי חיבה כנים בין נציגים של כל המגזרים בארץ.

שרות שהייתי שמחה לפתח-

עקב אכילס של העבודה שלנו היא השירותים הניתנים לאוכלוסיית החולים הבדוויים שגרים בדרום הארץ. למרות האמצעים הכספיים העומדים לרשותנו ולמרות סיוע כספי שהחולים הבדוויים מקבלים מהאיגוד כמו כל החולים האחרים, הטיפול בהם לוקה בחסר ולדאבוני הרב זה בא לידי ביטוי גם במצבם הבריאותי. זאת הן בשל תנאי הדיור הקשים של החולים ומשפחותיהם שאינם מספקים תנאים בסיסיים לשמירה על בריאות, והן בשל קושי בגיוס עו"סית לטיפול באוכלוסייה זו.

כך שלמעשה הפנייה שלי אליכם היא כפולה:

1. לחבור לפרויקט שקיים או שנמצא בשלבי הקמה שמטרתו קידום האוכלוסייה הבדווית בדרום הארץ.
2. לאתר עובדת סוציאלית שתעבוד מטעמנו בטיפול בחולי CF מקרב האוכלוסייה הבדווית.

רשת חברתית קהילת עובדים סוציאליים!

מחפשים עבודה או עובדים?

יש לכם יוזמה שהייתם רוצים לקדם?

המדור מספק הזדמנות לספר על חלומות ושאיפות, להציג שרותים מקצועיים או פרויקט מעניין שאתם חברים בו, ולהעזר בקהל הקוראים של העיתון בתחומים שונים. רשת חברתית כבר אמרנו?

חנין מגאדלה

מקום עבודה: עובדת סוציאלית בבית חולים אל"ן, מרכז לשיקום ילדים ונוער - ירושלים.
השכלה: תואר ראשון בעבודה סוציאלית ושנה ב' ואחרונה לתואר שני מסלול מחקר. וותק - 3 שנים.

משהו אישי... במקור מגיעה מבאקה אלגריביה, גרה כבר 5 שנים בירושלים. אדם יצירתי, מעניין, בעלת חוש הומור, חברותית, אוהבת למידה וידע ומדברת לא מעט.
בחיים לא יתפסו אותי בלי... היום.

הכי חשוב לי בעבודה זה... כבוד לתחום העבודה סוציאלית. **החלום שלי הוא...** בחיי - לחיות באושר, במקצוע- שעבודתנו תתמקד בכוחות ולא בחולשות.

השאיפה המקצועית שלי היא... לנהל עמותה לא למטרות רווח, המטפלת בילדים.

אם הייתי ראש הממשלה או שר הרווחה הדבר הראשון שהייתי עושה הוא... מעלה את תקציב המשרד במטרה לקדם פרויקטים שטרם קודמו וכמובן לטפל בשכר שלנו.

שרות מיוחד שהייתי רוצה להציע/פרויקט מיוחד שאני חלק ממנו ורוצה לספר עליו...

אני חלק מקבוצת עובדים סוציאליים ערבים ויהודים שנפגשים ע"מ לתרום לתהליך השלום ולדו קיום, באמצעות תחום העבודה הסוציאלית, והייתי רוצה שכל העובדים הסוציאליים יתגייסו לקבוצה מיוחדת זו, שנפגשת כבר 9 שנים.

ריקי מכלין

מקום עבודה: ראש השרות הסוציאלי באיגוד סיסטיק פיברוזיס בישראל. אני מעל 30 שנה במקצוע, מהן 15 שנה באיגוד.

בחיים לא יתפסו אותי בלי... כדורים נגד כאבים ואנזימים שמיועדים לעיכול-תכשיר שחולי CF חייבים לצרוך בכל ארוחה.

הכי חשוב לי בעבודה זה... שהפונה ירגיש שאני איתו בכל מצב ושהשרות שלנו יהיה שוויוני.

החלום שלי הוא- גבולות פתוחים כמו באירופה.

לאיזו תקופה הייתי רוצה לחזור? אני מאמינה שהתרפקות על העבר היא בד"כ נוסטלגיה ללא "כיסוי" אמיתי. אני מקווה למצות מכל תקופה את המקסימום הניתן.

השאיפה המקצועית שלי היא- שנצליח לטפח את חולי ה-CF כך שכולם יגיעו לבגרות עצמאית ככל שהבריאות שלהם מאפשרת, ושיזכו למתן שירותים תומכים בעת צורך.

שרות שאני חלק ממנו ורוצה לספר עליו...

איגוד סיסטיק פיברוזיס הוא עמותה שהוקמה לפני 30 שנה ע"י הורים לחולים במחלה, בתקופה שזו הייתה מחלת ילדים בלבד ונחשבה למחלה הגנטית הקטלנית ביותר בקרב ילדים (כיום מחצית מהחולים הם בוגרים ותוחלת החיים הפורמאלית היא בסביבות 40, כשהאמונה

ההיית או חלמתי חלום? קרל רנסום רוג'רס

המשך מעמ' 3

שאנוכי הייתי שותף בדיונים שלאחריהם ובלימוד הלקחים שנבעו מהם (הוא אף היה מעורב בשיחות השלום בין בגין וסאדאת בארה"ב, שם הביע נכונות להמשיך במפגשי ערבים ויהודים באזור, אך כפי שנאמר, נפטר מוקדם מדי מבלי להשלים משימותיו)

הראשון- בסוף שנות ה-70, הנחה באירלנד פגישות בין אירים קתולים ופרוטסטנטים וכן אזרחים בריטיים קנאים: "במשך המפגשים נתגלתה שנאה, חשד וחוסר אמון בין המשתתפים, העוינות בלטה בכל פנייה של האחד לשני, יותר ויותר תכנים פנימיים קשים שנחבאו בלב המשתתפים נחשפו עם הדיון..." סיפר לתלמידיו מאוחר יותר "המאבק שלנו היה לתת להם חופש ביטוי מלא, היו תחושות של עבר רווי מלחמה ודעות קדומות". מפגשי הקבוצות באירלנד ערכו סה"כ 16 שעות במשך כמה ימים ובסיומם "אנשים החלו להיפתח זה לזה ולהקשיב, אותה איבה נתרככה, בין שני הצדדים מתקיימת תקשורת שחיבת להוביל, אם יימשך התהליך בכיוון זה, ליתר הבנה והידברות בין הצדדים" השני- ב-1986 הנחה רוג'רס מפגשים בדרום אפריקה של קבוצות מעורבות וקונפליקטואליות של שחורים ולבנים. רות ספורד, ידידתו הנאמנה סיכמה מפגשיהם כך: "התחושה הן אצל הלבנים והן אצל השחורים הייתה שאם לא יילחמו כל אחד לעצמו על חייו וזכויותיו- ילכו לאבדון. הרגשות עזים ופורצים, השני "מחוק" לחלוטין, הוא לא קיים, אני וצרכי עומדים בראש סולם החשיבות, האחד לא מקבל את השני, ואני רק מסכן עצמי בפגישותי עם האויב..." ועם זאת, עם כל השנאה והפחד, תוך חלוף שבוע מתוך שבעת השבועות שמפגשים אלו ארכו, חלה התרככות בין הצדדים: "אנשים חשים טוב יותר זה עם זה, הם מבקשים ללמוד ולדעת מה קורה מעבר לגדר אצל היריב ומרוסקים לתהליך זה של למידת השני". כ-10 שנים לאחר מפגשים אלו פגשתי בדרום אפריקה את השורדים ממפגשי אותה תקופה: הם הפגינו חום הדדי, דמעות ונשיקות, איש כלפי רעהו, רצון אדיר להמשיך השלום, והציגו פניות לישראל להתנסות בחוויה דומה.

בשנות ה-80 עשה רוג'רס, בנוסף לפגישותיו הממוקדות, מאמץ אדיר של איסוף אנשים מכל העולם לכנס שלום בינלאומי בווינה. הובטח בואם של אנשי שלטון ופוליטיקאים האחראים ויכולים להשפיע על הפחתת הסכנה הגרעינית בעולם. לאחר מאמצים רבים התקיים הכנס: הגיעו הרבה אנשים טובים באמצע הדרך אלא שדווקא "הרעים" לא. הנושאים של שלום גוועים עם בוא הערב, המלחמה חוזרת בעקשנות ראויה לציון, וכדבר המשוררת דבורה חבקין: "ילדים כבר אמרו לאם לילה טוב, בחוצות הכלבים חורצים לשון, כבר הגיע הזמן ללכת לישון, וחוזרים הגלים לים בלי סוף, גם אנחנו נאמר לכם לילה טוב, מטאטאים את היום אשר עבר, ייתכן טוב יותר יהיה המחר."

רחוב פיין בתל אביב 2007 המשך מעמ' 5

קופסת שעועית קרה, היא אוכלת השעועית בתוך פיתה וזה הכי טעים לדבריה, קצת שעועית והרי היא מחייכת, אודטה מזכירה שתעשה עם יוסי [הציציות] סוכה קטנה על המרפסת שלו וכך יתבודדו בצל ענפי הדקל מן השחור האפל המצומק והמקיא אשר ברחוב שמתחתם, יש מה לאכול ברוך השם, באמת תודה ל - "מזון לחיים" הם אומרים, "תגידו, אתם לא מפחדים לבוא לפה?" הם שואלים ומה נענה? פחדנו פעם כשהמצרים הפציצו את תל אביב וכיסחו גג של רציף ואוטובוס 2 קומות שחנה פה בתחנה, כן זו התחנה שאתם גרים בה פה ממול, לא מאמינים, "הרי אוטובוס 2 קומות יש רק באמריקה" טוענים דיירי המקום, לא התווכחנו אם אמריקה או אנגליה, עזבנו, לצום בבית, לקרוא שוב ההדרכה בעיתון איך נעמוד בו בצום הנורא של יום הכיפורים ללא כאב בטן מיותר.

חברי המערכת: ארנה רומנוב, הדס תמיר, נתן לבון, דר' ארנון לויטן,

טלי ויניצקי, יהודית רקנטי, אורי רמון, נעמי שפר ונאיל בוטו.

עורכת: רונית בר שלום

עיצוב: מורן הר-יחזקאלי 02-5700313

הכשרת עו"סים מהצפון לטיפול בנפגעי טראומה

מאת: טלי ויניצקי

כולנו, תושבי הצפון, נשמנו לרווחה כאשר הקיץ האחרון עבר עלינו בשקט יחסי וללא התמודדות יומיומית עם אימת המלחמה, חוויה קשה ומיותרת שהייתה נחלתנו רק לפני שנה.

מעט לפני בוא הקיץ, אחדים מאיתנו, עובדים סוציאליים יהודים וערבים, בחרו לעבור הכשרה בנושא התמודדות והתערבות ראשונית עם נפגעי טראומה.

בקורס שיזמה וקיימה "עו"סים שלום" השתתפו 18 עו"סים, גברים ונשים, צעירים בגילם וברוחם, מתחומים והתמחויות שונים ומגוונים. המשותף לכל המשתלמים היה היותם תושבי הצפון ורצונם לרכוש הכשרה בנושא שלצערנו הוא רלוונטי ביותר לכולנו.

במשך מס' חודשים נפגשנו אחת לשבוע למפגש למידה, התנסות ושיתוף.

רשמנו, דיברנו, אכלנו, בכינו, צחקנו... ובעיקר מצאנו קבוצה תומכת ומאפשרת שבה לחוויה האישית, קשה וטעונה ככל שתהיה, יש מקום ויש ערך. הקשבנו לאחר מתוך עניין והזדהות, הודינו על הזכות להתוודע לעולמם הפנימי והמרגש של המשתתפים שבחרו לשתף את חבריהם, ויצאנו מחוזקים.

נדמה כי, יותר מהשתתפות בכל קורס באוניברסיטה, המפגש היווה הזדמנות ללמידה על עצמנו ועל האחר, על הכוחות שבנו להתמודד עם קשיים ולסייע לאחרים בהצלחה.

תודה גדולה שלוחה למנחים: ד"ר משה פרחי, מר ג'מאל דקדוקי ומר עפר זילברברג.

עו"סים שלום-עו"סים אומנות

אנו מתכננים להעמיד לרשות החברים ב"עו"סים שלום" במה משותפת לכישרונות אמנותיים.

כל מי שפועמת בו רוח של יצירה *
בתחום הציור, הפיסול, הצילום, השירה, המוסיקה ועוד
מוזמן לפנות אל מיכה הרן: 050-6223239

ל- "עו"סים שלום" דרושה/עו"ס מאזור הדרום למשרת רכז/ת איזור דרום בחצי משרה

תיאור התפקיד: גיבוש צוות פעילים והפעלתו, הפעלת פרויקטים מחוזיים, איתור תורמים לתמיכה בפעילות, יצירת שיתופי פעולה עם ארגונים שונים

דרישות התפקיד: הזדהות עם ערכי "עו"סים שלום" והתמצאות בנושא דו-קיום יהודי-ערבי, יחסי אנוש מצויינים, יכולת הנעת מתנדבים, שליטה טובה בעברית ובערבית.

נא לשלוח קו"ח לדוא"ל: Ossim-shalom@bezeqint.net או לפקס: 02-6234492